

DE 'VERNIEUWING' MISLUKT

partijgenoten. Geen hunner heeft zich een slecht Nederlander betoond of de beginselen der partij verzaakt ... Zonder enige reserve (kan) worden vastgesteld dat geen dezer vooraanstaande partijgenoten zich aan collaboratie heeft schuldig gemaakt.'¹

Het slot van het lied was dat van de leden van de Ereraad niet werd gevegd dat zij het verslag zouden ondertekenen – er kwamen slechts twee namen onder: die van de voorzitter, mr. H. G. Scholten, en van de secretaris (tevens lid), mr. B. van der Waerden.

★

Voor de oorlog was ook de kleine, in '26 opgerichte Christelijk-Democratische Unie tot de linkerhelft van de Tweede Kamer gerekend – zij had er twee afgevaardigden in: hoofdzakelijk gekozen met stemmen uit Overijssel en de drie noordelijke provincies. Fractievoorzitter H. van Houten had zich in de zomer van '40 teruggetrokken en zijn handelingen hadden nadien tot kritiek aanleiding gegeven – hij hield zich na de bevrijding op de achtergrond, maar de overige bestuursleden kwamen onmiddellijk bijeen en zochten contact met het bestuur van de SDAP, tot welke partij inmiddels een bekend CDU'er, de Amsterdamse predikant J. J. Buskes, was toegetreden. Zou de CDU als geheel met de SDAP samensmelten? Dat denkbeeld werd voorshands door de meeste kaderleden afgewezen – in de maanden die volgden, werd de heropbouw van de CDU ter hand genomen.

Zij hield haar eerste congres begin december '45.

★

Binnen de Vrijzinnig-Democratische Bond was van zijn landelijk meest bekende figuur: Oud, die in de periode mei '33–juni '37 minister van financiën was geweest in het tweede en derde kabinet-Colijn, weinig uitgegaan – daarentegen was de fractievoorzitter in de Tweede Kamer, mr. A. M. Joekes, lid geweest van het Politiek Convent. Hij had veel

¹ 'Verslag van de Centrale Ereraad' in: SDAP, 46ste congres: *Beschrijvingsbrief*, p. 70.